AUDIT MAGAZINE

INTERVIEWS | 1 OKTOBER 2019

DOEN WAT JE LEUK VINDT

Auteur: Drs. Margot Hovestad RO
Beeld: Frank Versteegh - iStock - Elisabeth Beelaerts
Leestijd: 7 min

Juni 2019 op het IIA Congres was piloot en kunstvlieger Frank Versteegh een van de sprekers. In dit interview vertelt hij over zijn passie voor vliegen, risicomanagement en zijn eerste ervaringen met interne auditors.

Het interview vindt plaats bij Versteegh thuis. Het huis waar hij geboren en getogen is. We zitten buiten op de veranda met de open haard aan. Uitkijkend over de rivier en de uiterwaarden, vertelt Versteegh dat hij als jongetje al gebiologeerd was door wat vogels konden en dacht: dat wil ik ook, ik wil vliegen als een vogel. Als volwassene maakte hij zijn droom waar, hij ging zweefvliegen en haalde zijn vliegbrevet. Een groot omslagpunt voor Versteegh. “Hoog in de lucht bekeek ik de wereld driedimensionaal en dat inspireerde mij om niet alleen plat naar het leven te kijken.”

Hoe bent u uiteindelijk piloot geworden?

“Ik heb twintig jaar lang een dansschool gehad en daarnaast vloog ik. De dansschool had ik om geld te verdienen om dat vervolgens te gebruiken om beter te worden in vliegen. Omdat ik rechtuit vliegen saai vind, heb ik les genomen in aerobatics, ofwel kunstvliegen. Toen ik Nederlands kam-pioen aerobatics werd heb ik de dansschool aan mijn assistente verkocht om echt mijn droom waar te maken. Na 25 jaar airshows gevlogen te hebben wilde ik het rustiger aan doen, maar toen kreeg ik de vraag of ik mee wilde doen aan de Red Bull airrace. Dat heb ik vervolgens zeven jaar gedaan.”

© AuditMagazine.nl

“We kunnen niet meer omgaan met ongelukken. Er moet in Nederland altijd een schuldige aangewezen en gestraft worden”

En nu geeft u lezingen over risicomanagement

“Ik was altijd erg nieuwsgierig en bezocht veel bedrijven. Op een bepaald moment mocht ik een nacht op een operatiekamer in het Rijnstate ziekenhuis in Arnhem meegelopen. Het viel mij op dat er een hoop fouten werden gemaakt. Als ik dat in de cockpit zou doen, dan zou het vliegtuig neerstorten. Naar aanleiding van deze ervaring heb ik een verhaal geschreven, en werd ik uitgenodigd om hierover te vertellen in het ziekenhuis in Groningen. Dat was de kick-off van mijn lezingencircuit.”

Uiteindelijk stond u in juni 2019 op het IIA Congres

“Dan kom je uiteindelijk uit bij interne auditors en toen moest ik wel even research doen. Interne auditors zijn van de categorie, zoals ik dat noem, ‘saai’. Daarnaast vond ik het lastig om te bepalen waar de ethische grenzen liggen van een interne auditor. Een interne auditor is een slager die zijn eigen vlees keurt. Een auditor moet heel kritisch kunnen kijken naar zijn eigen organisatie en zeggen dat er dingen niet goed gaan. Hij moet volledig vrij zijn en haarscherpe tanden hebben om alles boven water te krijgen. De vliegerij is heel veilig, als bemanning kun je daar zonder angst te hebben voor consequenties over je eigen fouten praten. Deze informatie wordt vervolgens met iedereen gedeeld om herhaling te voorkomen. Dat delen is bij veel bedrijven niet het geval. Er is nog nooit een klokkenluider geweest in Nederland waar het goed mee is afgelopen.”

Waar komt dat verschil in informatie delen vandaan?

“Dat heeft denk ik te maken met leven en dood. Door als bemanning open en eerlijk te zijn, voorkom je dat anderen doodgaan. Daarnaast hoef je ook niet bang te zijn voor de consequenties. In organisaties blijkt dat niet te kunnen. Wat mij altijd verbaast, is dat veel mensen veranderen op het moment dat ze op het werk hun jas ophangen. In de thuissituatie vinden ze vaak dat ze gezond moeten leven, zich aan regels moeten houden, et cetera. Maar op hun werk verandert dat ineens.”

© AuditMagazine.nl

Hoe bedoelt u?

“Een inkoper bijvoorbeeld wil zo goedkoop mogelijk inkopen, ongeacht of dat voldoende is voor een boer. Hetzelfde geldt voor marketeers. Ik vraag me af hoe zij het voor zichzelf ethisch kunnen verantwoorden mensen producten te laten kopen waarvan ze weten dat die slecht zijn. Ik ben zelf ook gesponsord geweest door producenten van dat soort producten. Toen was ik enthousiast, jong en naïef en dacht ik daar niet zo bij na. Nu zou ik dat niet meer doen. Naar mijn mening werkt het economische systeem niet meer, het is helemaal uit balans.”

Wat kunnen interne auditors daaraan doen?

“Interne auditors kunnen op ethisch verantwoorde wijze iedere vorm van misstand aan de kaak stellen en daarbij niet verzanden in, wat nu gebeurt, een totale gekte aan regeldruk. Dit noem ik het HEVH-syndroom, dit staat voor Hercules, Enschede, Volendam, Haaksbergen. Dat zijn de vier grote rampen die we in Nederland de laatste twintig jaar hebben gehad en die hebben geleid tot de instant regelreflex. We doen aan risicomijding, denken in doemscenario’s en zijn alleen met regels bezig. Nederland is kapot geregeld. Voor een airshow kreeg ik ooit een verklaring van geen bezwaar van de gemeente van 34 A-4tjes. Volledig volgeschreven met de grootst mogelijke apenkool. We zijn doorgeslagen. Ik heb ook regels opgesteld. Zo heb ik meegeschreven aan regels voor luchtvaartvertoningen. Inmiddels ben ik zover dat ik aan anderen uitleg dat er maar twee regels nodig zijn: 1) de piloot moet doen waarvoor hij getraind heeft, 2) hij mag niet te dicht bij het publiek komen. Dat volstaat.”

“Een ongeval bevat minimaal drie factoren achter elkaar die leiden tot het

ongeval, een chain of events”

Hoe komt het dat we risicomijdend zijn?

“Er zijn zaken waar we niet meer mee kunnen omgaan. We geloven dat we veilig kunnen leven, maar dat is schijnveiligheid. Veilig zijn is niet zonder risico’s. We stellen ons de hele dag bloot aan risico’s en een ongeluk zit in een klein hoekje. We kunnen niet meer omgaan met ongelukken. Er moet in Nederland altijd een schuldige aangewezen en gestraft worden. Op het moment dat je als persoon weet dat je in een schuldvraag kan komen, praat je niet vrijuit. Straffen heeft alleen zin als iemand willens en wetens een ander kwaad heeft gedaan, zoals vermoorden. Maar tijdens het uitvoeren van je werk, als je dat naar eer en geweten doet, dan heeft straffen geen zin.”

Omdat?

“Mensen maken nu eenmaal de hele dag door fouten. Fouten kunnen wel verwijtbaar zijn, maar om meteen te gaan straffen, daar krijgen we geen veiligere wereld van. Het is veel beter om binnen een organisatie een vrije cultuur te hebben waar collega’s elkaar kunnen aanspreken, maar elkaar ook een compliment kunnen geven. Feedback moet daarbij functioneel zijn en niet persoonlijk. Medewerkers moeten aangesproken worden op hun handelen, en op een positieve manier. Het is belangrijk dat een medewerker niet het gevoel krijgt een slecht mens te zijn.”

U geeft lezingen over risicomanagement, moeten risico’s gereduceerd worden?

“Dat hangt ervan af. Een ondernemer bijvoorbeeld neemt de hele dag risico’s, dat hoort bij ondernemen. Maar er zijn ook situaties waar falen geen optie is. De leiding van een chemisch bedrijf wil niet dat er ooit iemand doodgaat binnen zijn bedrijf. Een piloot bijvoorbeeld schat risico’s in op basis van ervaring en probeert zo veilig mogelijk te vliegen. Dat heeft ermee te maken dat de piloot ‘s avonds graag met zijn bemanning een colaatje wil drinken. Ook hier is falen geen optie. Het is wel zo dat een gemiddelde piloot vier tot vijf fouten per vlucht maakt. Veel van deze fouten worden ondervangen door bijvoorbeeld de copiloot. Daarnaast zijn er fouten die niet direct effect hebben op een verhoogd risico. Lastiger wordt het als het fout op fout op fout gaat worden. Een ongeval bevat minimaal drie factoren achter elkaar die leiden tot het ongeval, een chain of events.”

Wat vindt u van het denken in toekomstige risico’s?

“Risicomanagement is een serieuze wetenschap en dan moet je niet gaan gokken en schatten. Het vooruit denken in risico’s die in de toekomst verbonden zijn aan ontwikkelingen, zoals artificial intelligence, robotiseren of onbemand vliegen, hebben voor mij geen toegevoegde waarde. We leven in een wereld die zo vreselijk dynamisch is, ik durf geen twee jaar vooruit te kijken.”

© AuditMagazine.nl

Frank Versteegh: “Voorspellingen van zogenaamde deskundigen komen meestal niet uit. We worden gewaarschuwd voor van alles en nog wat, maar tien tot vijftien jaar later terugkijkend, blijkt er bijna niets van te kloppen”

Voorspellen doet u niet?

“Voorspellen zou ik aan de ‘witch’ dokter overlaten. Voorspellingen van zogenaamde deskundigen komen meestal niet uit. We worden gewaarschuwd voor van alles en nog wat, maar wordt hier tien tot vijftien jaar later op teruggekeken, dan blijkt er bijna niets van te kloppen. Alles gaat zo snel. Als je naar de ontwikkelingen van de afgelopen jaren kijkt dan zie ik met name risico’s op het gebied van privacy. Met bijvoorbeeld streetview, Siri en alle data die misbruikt wordt, lopen we een privacyrisico. Ik denk dat de overheid vele malen scherper moet zijn op de privacy van ons als burger.”

Wat is het grootste risico dat u ooit genomen heeft?

“Dat is denk ik het kopen van het pand waar ik de dansschool in gestart ben. Ik had geen geld om het pand te kopen, maar wilde het per se hebben en heb maanden moeten onderhandelen. Uiteindelijk heb ik het na wat bluffen kunnen kopen, maar toen moest ik nog naar de bank om geld te lenen, en dat was lastig. Bankiers werken niet echt mee.”

En vliegen onder de Erasmusbrug?

“Veel mensen zullen denken dat het grootste risico dat ik ooit genomen heb onder de Erasmusbrug doorvliegen is. Dat is leuk voor het publiek maar wij als piloten waren met het racetraject bezig, de brug was een non issue. De wedstrijd

betrof het zo snel mogelijk afleggen van het traject. Ja, en daarna moest je nog even onder de brug door en klaar was je. Toen we als raceteam voor het eerst bedacht hadden om onder een brug door te vliegen is er wel geoefend. We zijn gaan oefenen door touwen te spannen tussen hangars en net zo lang daar onderdoor te vliegen, tot dat het voor iedereen comfortabel voelde om echt onder een brug door te vliegen."

Hebt u nog een boodschap voor interne auditors?

"Ik wil alle auditors in Nederland wel een keer spreken en een interactief gesprek met hen hebben. Deze interactie met een totaal andere beroepsgroep dan de mijne vind ik leuk. Ook denk ik dat ik jullie energie en passie kan meegeven. Ik heb tijdens het IIA Congres ook mensen gesproken waarbij ik niet zoveel passie zag. Het was leuk om de lezing te doen voor een club mensen uit een ander vakgebied en ze te inspireren. Ik hoop dat een aantal interne auditors naar huis is gegaan met de gedachte dat zij een mooi verhaal hebben gehoord. Gewoon doen wat je leuk vindt, dat geeft je energie." <<

Over
Frank Versteegh is piloot en kunstvlieger. Daarnaast geeft hij lezingen over veiligheid, risicomanagement en persoonlijke verantwoordelijkheid.

Tags: Risicomanagement

Bron url: https://auditmagazine.nl/interviews/doen-wat-je-leuk-vindt/